

Plan for bekæmpelse af råger på kommunale arealer

Mariagerfjord
Kommune

Hvorfor en plan?

Rågen er en mellemstor kragefugl, der yngler i større kolonier, ofte i bynære områder, hvor de er i sikkerhed for naturlige fjender. Det medfører, at rågerne ofte kommer tæt på mennesker, der kan opleve store gener ved at være nabo til fuglene. Rågerne er meget støjende i og omkring kolonierne om foråret, ofte fra helt tidlig morgen til sen aften. Derudover kan der være gener for naboerne fra rågernes efterladenskaber, når de flyver til og fra kolonien. Kommunen får således mange henvendelser fra borgere, der føler sig generede af rågernes tilstedeværelse i byerne.

For at komme generne fra rågekolonien til livs udfører Mariagerfjord Kommune årligt regulering af kolonierne på kommunale arealer. Planen har til formål at beskrive rammerne og indholdet af denne regulering, så naboer og andre interessenter kan få indblik i, hvordan kommunen udfører reguleringen. Samtidigt skal planen sikre, at evt. kommende kolonier også bliver effektivt reguleret, og planen vil løbende kunne opdateres og justeres, når der kommer nye erfaringer og viden til.

Det overordnede mål med planen er ikke at få udryddet rågen fra kommunens arealer, hvilket anses for umuligt. Planen er at stresse rågerne mest muligt i de centrale dele af byerne, mod til gengæld at lade dem være i fred, hvis de flytter ud i områder af byerne, hvor de er til mindst mulig gene for borgerne.

Nærværende plan er udarbejdet på baggrund af kommunens egne erfaringer med regulering af råger siden 2007 og efter faglig sparring med Naturstyrelsens Vildtkonsulent, som har mange års erfaring med arbejdet. Planen bygger således på den bedst tilgængelige viden og erfaring om de mest effektive metoder til at komme udfordringerne med rågerne til livs.

Rågerne yngler i store kolonier i flere byer i Mariagerfjord Kommune

Lidt om rågen

Rågen er en mellemstor kragefugl, der kendes nemt på den helt sorte fjerdragt med en metallisk glans, i kombination med et langt, bleggråt næb. Omkring næbbet har voksne fugle et nøgent parti, der fremhæver det grå næb yderligere.

Rågen er en udpræget koloniruger, der ofte samles i de samme kolonier med flere hundrede par år efter år. Fuglene ynder at yngle i høje løvtræer, hvor de placerer deres reder i toppen af træerne. Rågerne får ét kuld med 3-6 æg. Når æggene er klækket vil ungerne ofte kravle ud på grenen omkring reden.

Fuglene opholder sig i og omkring kolonierne i yngleperioden fra omkring 1. marts indtil ungerne forlader rederne i juni måned. Herefter spreder fuglene sig mere i landskabet og kan overnatte sammen med andre kragefugle i store flokke i småskove i det åbne land. Det er særligt i forbindelse med ynglesæsonen, hvor rågerne er særdeles "snakkende", at de kan være meget generende for naboer og omgivelser.

Regulering

Reguleringen af råger er hjemlet i Vildtskadebekendtgørelsens § 12:

Vildtskadebekendtgørelsens § 12

§ 12. Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at råge, der optræder i flokke på minimum 30 individer på ikke høstede og nysåede marker, må reguleres i perioden 1. juli - 30. september.

Stk. 2. Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at råge i rågekolonier må reguleres inden redebygning og æglægning i perioden 15. januar - 15. marts.

Stk. 3. Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at rågeunger i rågekolonier må reguleres uden for reden i perioden 1. maj - 15. juni.

Stk. 4. Naturstyrelsen kan give tilladelse til regulering af rågeunger på ikke høstede marker i perioden 1. maj - 30. juni.

Stk. 5. Naturstyrelsen kan give tilladelse til at råge, der optræder i flok i erhvervsmæssigt drevne gartnerier, frugtplantager og planteskoler og på marker med erhvervsmæssig produktion af grøntsager må reguleres hele året.

Stk. 6. Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at der ved regulering efter stk. 3, må anvendes salonrifler, der kan indeholde mere end 3 patroner, herunder halvautomatiske salonrifler.

Reguleringen kan således kun finde sted før og efter rugetiden, og reguleringen kan kun ske efter en konkret ansøgning til Naturstyrelsen. Det er lodsejeren, der kan søge om tilladelse og stå for den konkrete regulering.

Rågerne er altædende og søger ofte føde i store flokke på marker, græsarealer mv.

Reguleringsmetoder og erfaringer

Mariagerfjord Kommune har reguleret råger på egne arealer siden kommunesammenlægningen i 2007, og har således opsamlet en del erfaringer med arbejdet. Derudover holder kommunen løbende møder med Naturstyrelsens Vildtkonsulent, der er myndighed på Vildtskadebekendtgørelsen, og som har stor erfaring med regulering af råger. Følgende indsatser har været prøvet af i perioden:

Regulering af unger

Den mest udbredte metode til regulering af unger er nedskydning af store unger i perioden 1. maj – 15. juni. I denne periode forlader ungerne rederne og søger ud på større grene i træerne, hvor de er nemme at se og ramme. Reguleringen foretages af og i tæt samarbejde med lokale jagtforeninger, der udnytter reguleringen til at oplære og uddanne nye medlemmer. Denne reguleringsform har vist sig meget effektiv til at regulere i antallet af unger, der forlader kolonierne, og er derfor fortsat en del af kommunens basale indsats imod rågerne. De senere år har det tidlige forår og dermed løvspring i et vis omfang udfordret reguleringen, fordi ungerne er sværere at se og ramme, når der er blade på træerne.

Nedpilning af reder

Mariagerfjord Kommune har tidligere forsøgt sig med manuel nedpilning af reder. Indsatsen er foregået ved, at en erfaren klatrer er klatret op i træerne og har smidt rederne ned. Metoden er tidskrævende og dyr, da det pga. krav om sikkerhed tager lang tid at kravle op i de høje træer. Metoden har vist sig ikke at være effektiv, for rågerne er meget effektive til at bygge nye reder, kort efter de gamle er pillet ned. Metoden er således opgivet pga. manglende effekt.

Fældning af redetræer

En effektiv metode til at fjerne rågerne er at fælde redetræerne. Men da mange af træerne er store og karakteristiske og en vigtig del af bybilledet for mange borgere, er det en balancegang. Mariagerfjord Kommune tynder løbende ud i træerne i kolonierne og forsøger særligt at fjerne redetræer der står tæt op af naboer og skel. Men metoden er ikke effektiv så længe der også er et ønske om at de pågældende arealer skal være bevokset med store træer.

Gaskanoner

Mariagerfjord Kommune har gjort forsøg med gaskanoner i både Hadsund og Høbro. Formålet er at skræmme rågerne med tilfældige skud i løbet af dagen, så rågerne stresses og forlader kolonien. Metoden er billig, da kanonerne kan indstilles til at skyde automatisk, men den indebærer en del gene for naboer pga. de høje brag. Dertil kommer, at rågerne ser ud til relativt hurtigt at vænne sig til skudende. Metoden er således opgivet pga. manglende effekt.

Falkonérfugle

Mariagerfjord Kommune har gjort forsøg med flyvning med falkonérfugle. Formålet er at stresser rågerne ved at lade en eller flere rovfugle flyve omkring kolonierne. Tidligere var det kun muligt at flyve med rovfugle, der ikke slog ud efter rågerne, men denne metode var ikke effektiv, da rågerne hurtigt vænnede sig til de ufarlige rovfugle. De senere år er det blevet lovligt at jage rågerne med falkonérfugle, men undersøgelser af denne metode har vist sig at være meget dyr, da erfaringer fra udlandet har vist, at kolonien skal besøges dagligt af en uddannet falkonér med en trænet falk i mindst tre måneder i ynglesæsonen. Denne reguleringsform er derfor valgt fra.

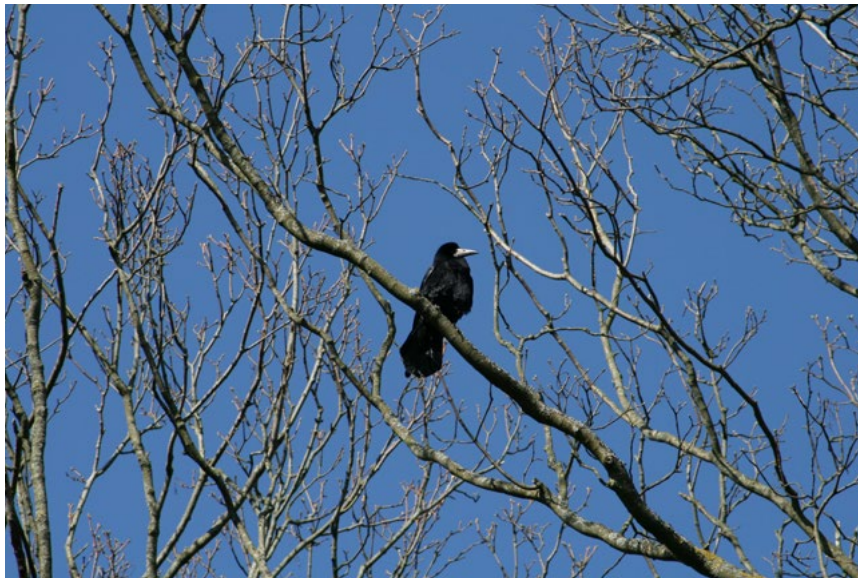
Forstyrrelser op til yngletiden

Der er gode erfaringer fra andre kolonier med at skabe forstyrrelser i kolonien op til yngletiden. Det er vigtigt, at forstyrrelserne er vedholdende og gerne forskellige fra dag til dag, så rågerne ikke vænner sig til dem. Forstyrrelserne kan være en kombination af kraftige lyde, lys og bevægelser, og kan nemt udføres af naboer og andre frivillige, der ønsker at bidrage til indsatsen.

Forstyrrelsen må foregå indtil rågerne går på rederne, hvorefter de er omfattet af et forbud mod forstyrrelser af rugende fugle. Kommunen samarbejder konkret med naboer til den store koloni om denne reguleringsform.

Regulering af voksne fugle forud for yngletiden

Der er mulighed for at søge tilladelse til regulering af de voksne fugle omkring kolonien forud for ynglesæsonen. Erfaringerne har vist, at der normalt kun nedlægges en håndfuld fugle med denne metode, fordi fuglene hurtigt lærer jægerne at kende, og derfor holder sig på stor afstand, når de besøger kolonien. Som led i at skabe mest mulig forstyrrelse omkring kolonien anvender Mariagerfjord Kommune denne metode årligt i Hadsund.

Mariagerfjord Kommune kan søge om og udføre regulering af råger på egne arealer. I tilfælde af kolonier på andre (privatejede) arealer rådgiver og vejleder kommunen lods ejere og naboer bedst muligt. Kommunen holder løbende møder og besigtigelser med Naturstyrelsens Vildtkonsulent, så kommunens indsats justeres i forhold til de nyeste erfaringer. Kommunen holder også løbende møder med naboer til kolonierne, primært i Hadsund, hvor kolonierne, og dermed de afledte gener, er størst.

Der er for nuværende en stor og to mindre rågekolonier på kommunale arealer i Mariagerfjord Kommune:

Hadsund midtby

Der har i mange år været en større koloni på et par hundrede reder i midtbyen i Hadsund. Kolonien er primært i træerne syd for rådhuset, træerne ved Bernadotttegården og i den sydlige del af Linddalene.

Placering af hovedkoloniene af råger på kommunale arealer omkring rådhuset i Hadsund

Kommunen har afprøvet en række af ovenstående reguleringsmetoder og har, efter konsultation med Vildtkonsulenten, valgt at fortsætte med følgende tre metoder:

- Regulering af unger i perioden 1. maj – 15. juni. Reguleringen udføres af frivillige fra Hadsund Jagtforeningen og vurderes at være en meget effektiv metode til at begrænse antallet af fugle, der forlader kolonien. I 2022 nedlagdes således mere end 1100 unger i perioden
- Regulering af voksne fugle før ynglesæsonen. Reguleringen udføres af frivillige fra Hadsund Jagtforening, men pga. rågernes evne til at genkende jægerne, medfører det sjældent mere end en håndfuld nedlagte fugle
- Forstyrrelser i perioden før æglægning. Dette er en ny metode, som først er taget i brug i 2022. Naboer og andre borgere fra Hadsund gennemfører ideelt set forskellige former for forstyrrelser i timerne op til mørkets frembrud, hvor fuglene begynder at vise interesse for kolonien. Kommunen bidrager ved at dække udgifter til f.eks. fyrværkeri og andet udstyr, der kan være med til at stresser fuglene
- Der er tillige en mindre koloni i Hadsund Dyrehave, hvor den lokale arbejdsgruppe årligt regulerer unger i perioden 1. maj – 15. juni.

Hobro

Der har de senere år været to små kolonier i Hobro, den ene på Søndre Allé, den anden i en lille gruppe træer på Ambu-pladsen.

På begge adresser gennemfører kommunen indtil videre alene regulering af unger i perioden 1. maj – 15. juni. På sigt kan tidlig regulering af voksne fugle og forstyrrelser op til ynglesæsonen komme på tale.

Såfremt der opstår nye kolonier på kommunens arealer vil kommunen som udgangspunkt sætte ind med samme metoder som i Hadsund, baseret på en konkret vurdering af problemets omfang og karakter.

Øvrige kolonier i kommunen

Ud over de kommunale arealer er der en række rågekolonier i kommunen, som befinder sig på andre områder. I Hobro drejer det sig særligt om råger i træerne omkring banegården samt et stigende antal råger i træer langs jernbanen vest for Hostrupkrogen. Begge kolonier er beliggende på arealer ejet af BaneDanmark, som er opmærksom på problemet og løbende regulerer ungerne.

Placering af to kolonier af råger på BaneDanmarks arealer langs jernbanen i Hobro.

Opfølgning og evaluering

Mariagerfjord Kommune vil fremover, såfremt det ønskes af borgerne, afholde et årligt møde med vildtkonsulenten, jagtforeningerne samt de borgere, der er generet af rågerne. Mødet skal bruges til at evaluere årets indsats og planlægge evt. nye indsatser. Indsatsen evalueres konkret ved en opgørelse af antallet af nedlagte unger, som et mål for hvor mange fugle der fjernes fra bestanden.

Mariagerfjord
Kommune